

FIȘA DISCIPLINEI

Limbajul muzical sub aspect istoric 1

Anul universitar: 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Reformată și Muzică
1.3. Departamentul	Departamentul de Teologie Reformată și Muzică
1.4. Domeniul de studii	Muzică
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă muzicală în context contemporan
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Limbajul muzical sub aspect istoric 1			Codul disciplinei	TMM 1103
2.2. Titularul activităților de curs	dr. Fekete Miklós				
2.3. Titularul activităților de seminar	dr. Fekete Miklós				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină fundamentală (DF)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					6
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități: participare la concerte (filarmonică, opere, ANMGD etc.), audiere muzicală individuală, participare la conferințe, simpozioane, workshopuri, participare la activități extracurriculare de specialitate					6
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					72
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	cunoștințe de nivel BA în Teoria muzicii, Istoria și literatura muzicală universală, Forme, Armonie, și Contrapunct
4.2. de competențe	- aptitudini muzicale (auz muzical, simț ritmic etc.), scris-citit muzical - competențe analitice, sintetice, memorie muzicală

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	- prezență obligatorie de 75% - parcursarea materialelor de citit, îndeplinirea sarcinilor cerute
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	- prezență obligatorie de 100% - realizarea temelor de seminar (în cadrul sau în afara orelor)

	• pregătirea și ținerea seminarelor desemnate, realizarea proiectelor
--	---

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP7	Contextualizează activitatea artistică
CP10	Selectează elementele unei compoziții muzicale
CP12	Organizează un repertoriu
CP15	Discută pe marginea obiectelor de artă
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT4	Selectează muzica pentru activitățile de instruire

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP7	Studentul/absolventul cunoaște reperele istorice, culturale și estetice relevante pentru domeniul său artistic și înțelege relația dintre creația artistică și contextul social, cultural și ideologic în care aceasta se dezvoltă.	Studentul/absolventul este capabil să analizeze și să integreze activitatea artistică în contexte culturale și interdisciplinare mai largi, formulând interpretări argumentate și raportând creația la curente, stiluri și paradigme estetice.
CP10	Studentul/absolventul cunoaște structura și componentele fundamentale ale unei compoziții muzicale și înțelege relațiile funcționale dintre acestea în cadrul discursului muzical.	Studentul/absolventul este capabil să identifice, să analizeze și să selecteze în mod argumentat elementele relevante ale unei compoziții muzicale, în funcție de contextul interpretativ, analitic sau creativ.
CP12	Studentul/absolventul cunoaște principiile pedagogice și metodologice care stau la baza elaborării și selectării materialelor didactice. Înțelege importanța adaptării conținutului la nivelul de vârstă și de pregătire al beneficiarilor.	Studentul este capabil să elaboreze, să selecteze și să adapteze materiale didactice adecvate obiectivelor educaționale și contextului artistic. Utilizează resurse variate pentru a sprijini procesul de învățare.
CP15	Studentul/absolventul cunoaște conceptele, teoriile și terminologia specifică analizei și interpretării operelor de artă muzicală și înțelege contextul istoric, cultural și estetic al acestora.	Studentul/absolventul este capabil să analizeze și să discute critic opere de artă muzicală, formulând interpretări argumentate și utilizând un limbaj de specialitate adecvat.

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CT4	Studentul/absolventul cunoaște criteriile pedagogice, stilistice și tehnice de selecție a repertoriului pentru activități de instruire și înțelege adecvarea acestuia la nivelul de pregătire și la obiectivele educaționale.	Studentul/absolventul este capabil să selecteze repertoriu muzical adecvat scopului didactic, să argumenteze opțiunile repertoriale și să adapteze selecția în funcție de contextul formativ și profilul cursanților.
------------	---	---

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
- Identifică și descrie caracteristicile diferitelor culturi, stiluri, genuri și forme muzicale, în corelație cu alte domenii artistice și/sau aspecte istorice, cu referire în mod deosebit la repertoriul specific specializării. - Cunoaște și utilizează surse relevante de informații cu specific muzical sau tangente domeniului. - Identifică, definește și descrie elementele de limbaj muzical ce stau la baza tehnicilor clasice de scriitură și metodelor consacrate de analiză muzicală, cu referire în mod deosebit la sfera specializării. - Clasifică argumentat lucrări muzicale (cu specific și nivel de complexitate variabil, în funcție de specializare), pe baza caracteristicilor stilistice, luând în considerare contextul istoric și cultural. - Colectează, evaluează, selectează și sistematizează informații cu specific muzical sau tangente domeniului (de ordin istoric, cultural, estetic, stilistic etc.). - Analizează și evaluează în mod autonom și responsabil concordanța dintre textul muzical și exprimarea sonoră, într-o varietate repertorială și stilistică reprezentativă, în funcție de specializare.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
- Se integrează în contexte artistice și sociale diverse, aplicând cunoștințele referitoare la stiluri, genuri, forme și tradiții muzicale pentru a-și fundamenta și adapta propria activitate muzical-artistică. - Elaborează conținuturi pentru propria activitate muzical-artistică și își lărgeste, diversifică, nuanțează și rafinează permanent perspectiva muzical-artistică proprie, prin consultarea unor surse de informații relevante din domeniul muzical-artistic. - Analizează lucrări muzicale din repertoriul specific specializării în mod creativ și critic, pe baza cunoștințelor dobândite.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare
Evoluția melodiei antice (primitive). De la intonație la pentatonie. Împletirea ritmului cu melodia. Melodia culturilor antice – de la pentatonie la diatonie. Analize stilistice și muzicale.	problematizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Melosul gregorian. Limbajul melodic al coralului gregorian. Relația text–muzică. Analize stilistice și muzicale.	problematizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Melodia "tonal-majoră" a muzicii Evului Mediu. Limbajul armonico-melodic al miselor, motetelor și madrigalelor renascentiste – 1. Analize stilistice și muzicale.	problematizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație

Limbajul armonico-melodic al miselor, motetelor și madrigalelor renașcentiste – 2. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Diatonismul muzical renașcentist. Importanța tehnicilor de parodie și contrafactură în muzica vocală a Renașterii. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Criza diatonismului în Renașterea muzicală târzie. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Melodia barocă. Importanța textului în concepția structurilor melodico-armonice în genurile vocale și vocal-simfonice baroce. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Limbajul armonico-melodic al genurilor barocului muzical – 1. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Limbajul armonico-melodic al genurilor barocului muzical – 2. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Relația melodiei și a armoniei în muzica barocă. Prezența și importanța figurilor retorice baroce. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Rolul castrajilor în formarea stilului bel canto în secolele 16-18. Acordaje "istorice" ale instrumentelor, ca un factor important în evoluția istoriei muzicii. Analize muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Importanța dansurilor în muzica instrumentală și orchestrală barocă. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Efectul formării și dezvoltării orchestrei asupra evoluției genurilor orchestrale, simfonice și vocal-simfonice. Analize stilistice și muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
Evoluția genurilor muzicale baroce. Analize muzicale.	problematicizare, dezbateri, conversație, prelegere, demonstrație
8.2 Seminar	
Evoluția melodiei antice (primitive). De la intonație la pentatonie. Împletirea ritmului cu melodia. Melodia culturilor antice – de la pentatonie la diatonie. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematicizare
Melosul gregorian. Limbajul melodic al coralului gregorian. Relația text–muzică. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematicizare
Melodia "tonal-majoră" a muzicii Evului Mediu.	conversația, observația, învățare prin coop., met.

Limbajul armonico-melodic al miselor, motetelor și madrigalelor renașcentiste – 1. Analize stilistice și muzicale.	lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Limbajul armonico-melodic al miselor, motetelor și madrigalelor renașcentiste – 2. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Diatonismul muzical renașcentist. Importanța tehnicilor de parodie și contrafactură în muzica vocală a Renașterii. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Criza diatonismului în Renașterea muzicală târzie. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Melodia barocă. Importanța textului în concepția structurilor melodico-armonice în genurile vocale și vocal-simfonice baroce. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Limbajul armonico-melodic al genurilor barocului muzical – 1. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Limbajul armonico-melodic al genurilor barocului muzical – 2. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Relația melodiei și a armoniei în muzica barocă. Prezența și importanța figurilor retorice baroce. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Rolul castraților în formarea stilului bel canto în secolele 16-18. Acordaje "istorice" ale instrumentelor, ca un factor important în evoluția istoriei muzicii. Analize muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Importanța dansurilor în muzica instrumentală și orchestrală barocă. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Efectul formării și dezvoltării orchestrei asupra evoluției genurilor orchestrale, simfonice și vocal-simfonice. Analize stilistice și muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Evoluția genurilor muzicale baroce. Analize muzicale.	conversația, observația, învățare prin coop., met. lucrării indiv./ pe grupe, audiția, problematizare
Bibliografie:	
*** <i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i>. 2001. Macmillan Publishers. London.	

- ANGI István 2003. *Zeneesztétikai előadások I. és II. kötet*. Scientia Kiadó. Nagyvárad.
- BÁRDOS Lajos 1961. *Modális harmóniák*. Zeneműkiadó. Budapest.
- BARNA István 1979. *Örök muzsika*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- BARTEL, Dietrich 1997. *Musica Poetica – Musical-Rhetorical Figures in German Baroque Music*. University of Nebraska Press. Lincoln & London.
- BERNSTEIN 1979. *A megválaszolatlan kérdés*. Zeneműkiadó. Budapest.
- BOYDEN, Matthew 2009. *Az opera kézikönyve*. Park Könyvkiadó. Budapest.
- CROCKER, Richard L. 2014. *A History of Musical Style*. Dover Publications. New York.
- DAHLHAUS, Carl – EGGBRECHT, Hans Heinrich 2004. *Mi a zene?* Osiris Kiadó. Budapest.
- DENIZEAU, Gérard 2009. *A zenei műfajok képes enciklopédiája*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- DONINGTON, Robert 1978. *A barokk zene előadómódja*. Zeneműkiadó. Budapest.
- EGGBRECHT, Hans Heinrich 2009. *A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig*. Typotex Kiadó. Budapest.
- GÁRDONYI Zsolt – NORDHOFF, Hubert 2012. *Összhang és tonalitás*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- GÜLKE, Peter 1979. *Szerzetesek – polgárok – trubadúrok. A középkor zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- HARNONCOURT, Nikolaus 1989. *A beszédszerű zene – Utak egy új zeneértés felé*. Editio Musica. Budapest.
- HARNONCOURT, Nikolaus 2002. *Zene mint párbeszéd*. Európa Könyvkiadó. Budapest.
- HOLLAI Keresztély 2018. *Bevezetés Giovanni Pierluigi da Palestrina stílusába*. Magyar Egyházzenei Társaság. Budapest.
- HOLOMAN, D. Kern 2015. *Szimfonikus zenekar*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- KEDVES Tamás 1999. *Esztétika – Esztétikai és zeneesztétikai alapismeretek*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- KEDVES Tamás, *Szöveggyűjtemény a zeneesztétikai tanulmányokhoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997
- KELLY, Thomas Forest 2014. *Régizene – nagyon rövid bevezetés*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- MICHELS, Ulrich 2003. *Atlasz – Zene*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.
- MOLNÁR Antal 1971. *Gyakorlati zeneesztétika*. Zeneműkiadó. Budapest.
- PALISCA, Claude V. 1976. *Barokk zene*. Zeneműkiadó. Budapest.
- PINTÉR Tibor 2012. *Történetek – Zeneesztétikai írások*. L'Harmattan. Budapest.
- SZABOLCSI Bence 1957. *A melódia története – Vázlatok a zenei stílus múltjából*. Zeneműkiadó. Budapest.
- TODUȚĂ, Sigismund 1969/1973/1978. *Formele muzicale ale barocului în operele lui J. S. Bach, vol. 1-3*. Ed. Muzicală. București.
- ȚĂRANU, Cornel 1981. *Elemente de stilistică muzicală (Secolul XX), vol. I*. Conservatorul „G. Dima”, Cluj-Napoca.
- UJFALUSSY József 1980. *Zenéről, Esztétikáról*. Zeneműkiadó. Budapest.
- WILHEIM András (szerk.) 2003. *Szabolcsi Bence válogatott írásai*. Typotex Kiadó. Budapest.
- WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.
- ZOLTAI Dénes 1969. *A zeneesztétika története – Éthosz és affektus*. Zeneműkiadó, Budapest.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ³	9.2 Metode de evaluare ⁴	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	- A examen: oral / de scris / proiect, etc.;	- problematizare - verificare - examen	70%
9.5 Seminar/laborator	- prezență activă la seminar; - B îndeplinirea cerințelor de seminar în cadrul orelor, sau ca muncă individuală (realizarea și prezentarea temelor / lucrărilor / portofoliilor / proiectelor, etc.)	- obs. continuă - portofoliu - prezentare	20%
	- C punctaj din oficiu (1 punct)		10%
9.6 Standard minim de promovare			

³ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁴ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

- prezență activă la problematizarea și dezbateră subiectelor noi (curs), respectiv la prelucrarea lor prin temele / proiectele de seminar (seminar) – la min. 75% din ore;
- realizarea tuturor (100%) activităților și temelor de seminar reprezintă condiție obligatorie la prezentarea la examen (din cadrul sesiunii);
- realizarea a min. 50% din punctajul de examen;

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁵

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								Nu se aplică nici o etichetă

Data completării:

25. 04. 2026.

Semnătura titularului de curs

dr. Fekete Miklós

Semnătura titularului de seminar

dr. Fekete Miklós

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

⁵ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.